

соціометричних величин, які повинні відображати всі аспекти соціального, економічного та екологічного стану сільськогосподарського підприємства. Ця група утворить систему проміжних агрегованих показників узагальнюючого інформаційного характеру, яка після аналізу та інтеграції знайде своє відображення в статистичній звітності.

Узагальнюючи наведений матеріал, слід зазначити, що ключовим елементом, який забезпечує успіх у просуванні до сталого розвитку, є досконалість форм та соціальна спрямованість систем управління, які домінують в суспільній практиці. Тому перехід до сталого розвитку – це процес входження системи управління життєдіяльністю в екологічний простір, обумовлений глобальною науково-технічною і соціальною інновацією, в основу якої покладено соціально-економічну ефективність споживання ресурсів.

Щодо основних соціальних, економічних та екологічних проблем сільськогосподарських підприємств, їх вирішення вимагає впровадження нової концепції управління на основі його інформаційно-аналітичної системи. Така система дозволить обґрунтувати номенклатуру вихідних базових соціометричних величин об'єктивних чинників, критеріїв та показників соціально-економічних умов діяльності, а також проблем природокористування і екологізації досліджуваних організаційних формувань з метою прийняття виважених управлінських рішень по забезпеченню їх сталого розвитку.

Список літератури.

1. Англо-український словник вибраної лексики / [авт.-укл. Вовк А.]. – Львів, 1998. – 277 с.
2. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Дейлі Г. – К. : Інтелсфера, 2001. – 312 с.
3. Шапаря А. Г. Методические подходы к выбору стратегии устойчивого развития территорий / Шапаря А. Г. – Днепропетровск : ИППЭ НАН Украины, 1996. – 334 с.

МЕТОДИКА РОЗПОДІЛУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ: ПОГЛЯД НАУКОВЦІВ

*Мигаль Н.І., студент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна*

Загальновиробничі витрати – це виробничі накладні витрати на організацію виробництва та управління цехами, витрати на утримання та експлуатацію машин і устаткування, а також інші витрати, які пов'язані з

процесом виробництва, але не можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкту витрат.

Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» до загальновиробничих витрат відносять:

- витрати на управління виробництвом та обслуговування виробничого процесу;
- амортизація основних засобів та нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;
- витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду необоротних активів загальновиробничого призначення;
- витрати на вдосконалення технології й організації виробництва;
- витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень;
- витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища;
- інші витрати (нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей в цехах, оплата простоїв тощо).

Загальновиробничі витрати поділяють на змінні (змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності) та постійні (залишаються незмінними (або майже незмінними) при зміні обсягу діяльності).

Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо), виходячи з фактичної потужності звітного періоду. Постійні загальновиробничі витрати розподіляються на об'єкти витрат з використанням відповідної бази розподілу при нормальній потужності. Під нормальною потужністю розуміють очікуваний середній обсяг діяльності, що може бути досягнутий за умов звичайної діяльності протягом кількох років або операційних циклів з урахуванням запланованого обслуговування виробництва.

Однак не всі науковці дотримуються такої позиції. Скажімо, О.М. Королик вважає, що не слід змінні та постійні розподілені загальновиробничі витрати відносити спочатку до собівартості продукції, оскільки одержувана в результаті цього величина нерозподілених витрат немає ніякого обліково-аналітичного і контрольного значення, адже її одержують не прямим, а розрахунковим шляхом порівняно з минулими роками. До того ж, аналогічні розрахунки по інших статтях у частині визначення відхилень не здійснюються. Тому всю суму загальновиробничих витрат, виявлену по дебету рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» необхідно наприкінці звітного періоду повністю списувати на витрати виробництва і включати до собівартості випущеної продукції (робіт, послуг) пропорційно до прийнятої бази розподілу.

Іншої думки Т.М. Сльозко, яка пропонує загальновиробничі витрати взагалі не розподіляти, а точніше списувати їх у кінці звітного періоду на фінансові результати, на зразок адміністративних чи збутових витрат [2].

На даний час практика списання цих витрат така (див. рис.):

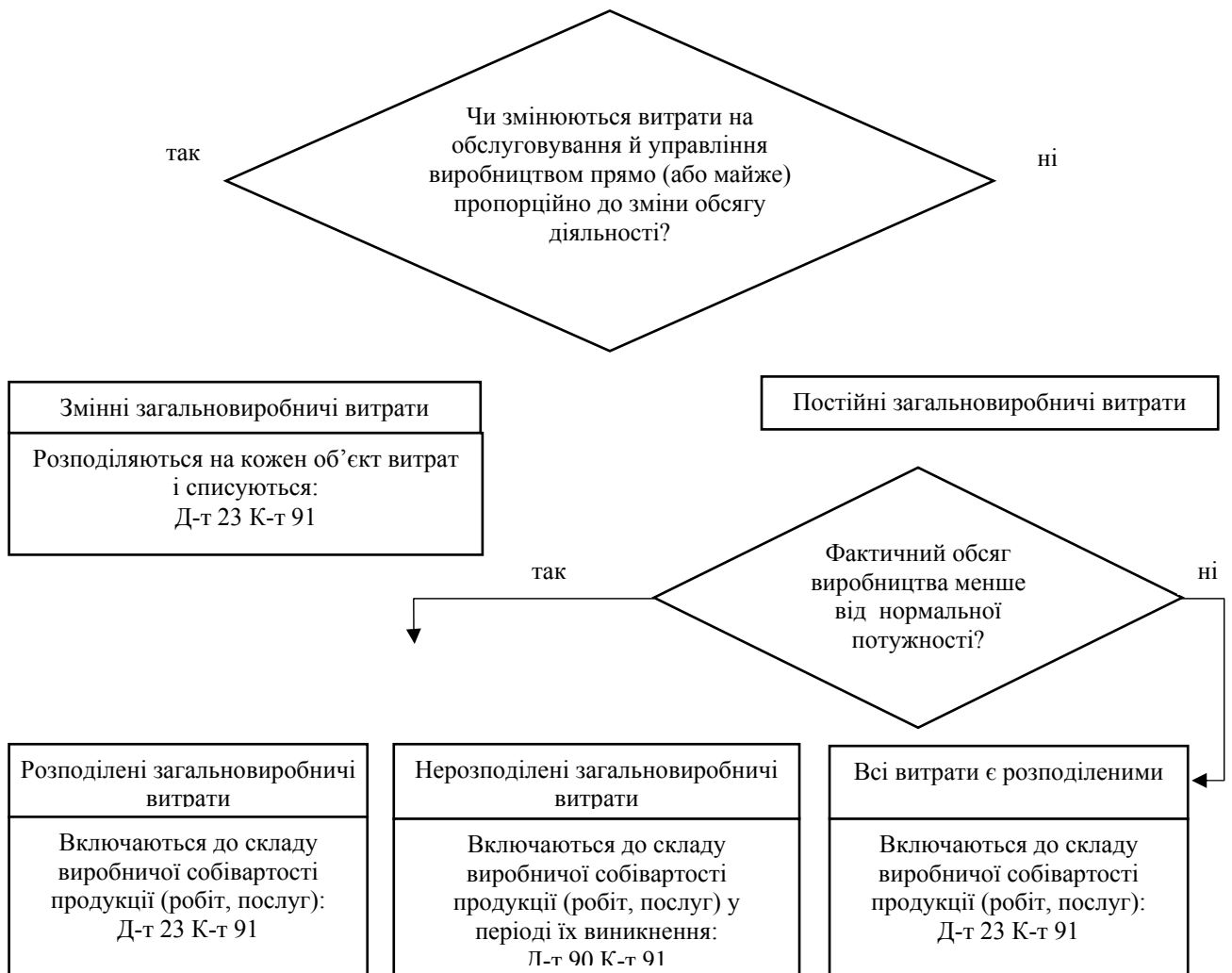

Рис. Алгоритм розподілу загальновиробничих витрат
Джерело: [3]

Зауважимо, що база розподілу повинна максимально враховувати вплив різних факторів на обсяг загальновиробничих витрат, досягнути чого за реальних умов буває доволі важко, а тому собівартість окремих видів продукції розраховується з деяким ступенем наближення.

У П(С)БО 16 підприємствам рекомендується самостійно визначати перелік постійних та змінних загальновиробничих витрат, про що зазначається в додатках до Наказу про облікову політику.

Більшість підприємств для обліку змінних загальновиробничих витрат використовують субрахунок 911, а для обліку постійних загальновиробничих витрат – субрахунок 912.

Отже, на даний час існує необхідність розробки дієвих методик розподілу

загальновиробничих витрат і контролю на підприємствах за їх дотриманням.

Список літератури:

1. Королик О.М. Протиріччя в обліку витрат та заходи щодо їх усунення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/index.php?s=%EF%&paged=534>
2. Сльозко Т.М. До питання розподілу непрямих витрат / Т.М. Сльозко // Вісник СумДУ. Серія Економіка. – 2007. – №1. – С.144-146.
3. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» ВНЗ; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2009. – 912 с.